

KO'Z ISHLASH BOSQICHLARI VA UNI O'RGATISH TEXNOLOGIYASI

Shahrisabz davlat pedagogika insituti. San'atshunoslik kafedrası o'qituvchisi

Navro'z Suyunov

Shahrisabz davlat pedagogika instituti San'atshunoslik kafedrası, tasviriy san'at va muhandislik grafikasi 2- kurs talabasi

Nargiza Eshpulatova

Annotatsiya: Ushbu maqolada ko'z ishlash bosqichlari va ularni o'rgatish texnologiyalari batafsil bayon etiladi. Ko'z insonning asosiy sezgi organlaridan biri bo'lib, uning ishlashi murakkab jarayonlar bilan bog'liq. Maqola ko'zning anatomik tuzilishi, ishlash mexanizmlari va ko'z salomatligini saqlash uchun zarur bo'lgan mashqlar va usullarni o'z ichiga oladi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida ko'z qobiliyatini oshirish va muammolarni hal qilishda qo'llaniladigan o'qitish metodlari haqida ham ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: Ko'z, Ko'z salomatligi, O'qitish texnologiyalari, Mashqlar, Anatomik tuzilish.

ЭТАПЫ РАБОТЫ ГЛАЗ И ТЕХНОЛОГИЯ ЕЕ ТРЕНИРОВКИ

Аннотация .В данной статье рассматриваются этапы работы глаза и технологии, используемые для их обучения. Глаз является одним из основных органов чувств, и его функционирование связано со сложными процессами. Статья охватывает анатомическую структуру глаза, механизмы его функционирования и основные упражнения и методы для поддержания здоровья глаз. Также предоставляется информация о современных методах обучения, используемых для улучшения зрительных способностей и решения связанных проблем.

Ключевые слова: Глаз, Здоровье глаз, Технологии обучения, Упражнения, Анатомическая структура.

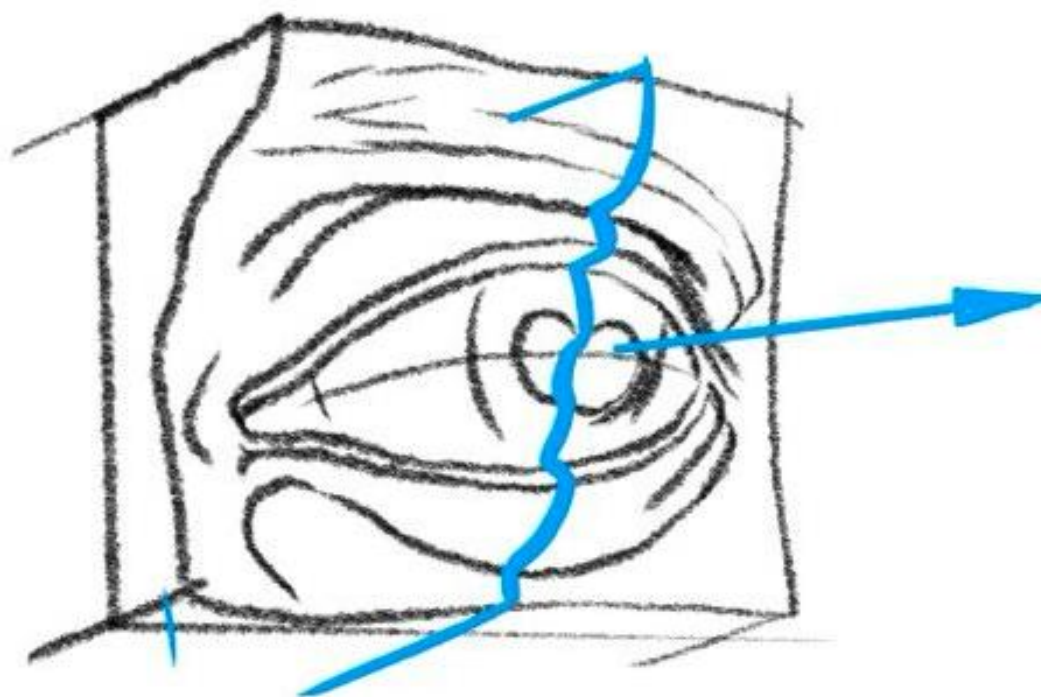
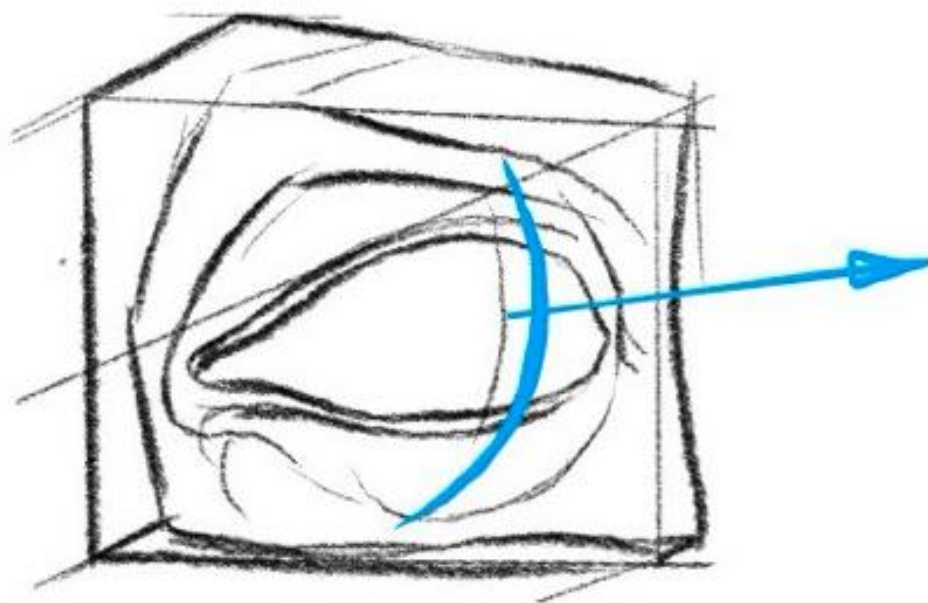
STAGES OF EYE WORK AND TECHNOLOGY FOR ITS TRAINING

Abstract: .This article discusses the stages of eye functioning and the technologies used for teaching them. The eye is one of the primary sensory organs, and its functioning involves complex processes. The article covers the anatomical structure of the eye, its functioning mechanisms, and essential exercises and methods for maintaining eye health. Additionally, it provides information on modern teaching methods utilized to enhance visual abilities and address related issues.

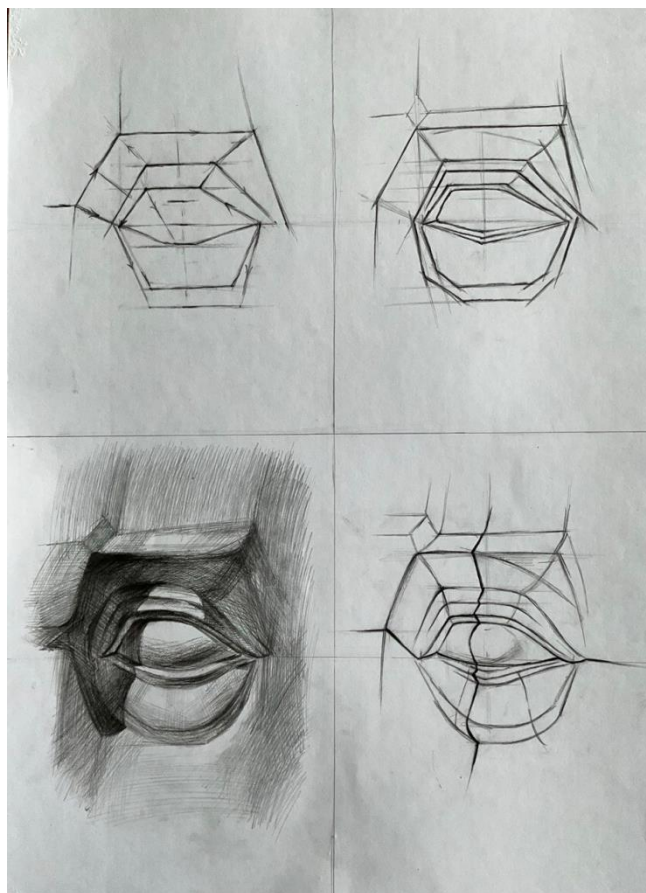
Keywords: Eye, Eye health, Teaching technologies, Exercises, Anatomical structure.

Ko'z. Qadimgi qo'llanmalarda asosiy e'tibor bosh shakli bo'laklarini chizish qonuniyatlariga qaratilgan. Talabalarga bosh bo'laklarini turli holat va ko'rinishlarda chizdirish ularning tas-virlash malakasini oshiradi. Bosh shakli bo'laklari rasmlarini biz Jyulen, Skino,

Pukirev va Savrasov, Kardovskiy, Barshch, Xitrov, Solovev va boshqa mashhur rassom va metodist olim-larning qo'llanmalarida ko'rishimiz mumkin. Ularda ko'z tuzilishiga katta e'tibor berilgan. Ularda rasm chizuvchining diqqat-e'tibori tasvir qurish metodik jihatlariga qaratilgan.

Har bir ko'zning joylashishini belgilaydigan ikkita asosiy doira chizish bilan boshlang. Ushbu shakllar mutanosib bo'lishi va bir-biridan bir xil masofada joylashgan bo'lishi kerak. Proporsiyalarni saqlash uchun yuzning markazidan o'tadigan vertikal chiziqni tasavvur qiling - ko'zlar bu chiziqqa nisbatan nosimmetrik bo'lishi kerak.

Jarayon quyidagi bosqichlarga bo'linadi:

1. **Tayyorlovchi materiallar:** O'quv jarayonida foydalaniladigan materiallar, jumladan, ko'z salomatligini saqlash uchun zarur bo'lgan an'anaviy va zamonaviy texnologiyalarni tanlash.
2. **Ko'zning anatomik tuzilishini o'rganish:** O'quvchilarga ko'zning asosiy qismlari, masalan, qorachiq, ko'z qovog'i, va retina haqida ma'lumot berish. Bu bosqichda diagrammalar va vizual materiallardan foydalanish mumkin.
3. **Ko'z funksiyalarini tushuntirish:** Ko'zning ishlash mexanizmlarini tushuntirish, shu jumladan, yorug'likni qabul qilish, tasvirlarni shakllantirish va ularni miya orqali qayta ishlash jarayonlarini ko'rsatish.
4. **Mashqlar va texnikalar:** Ko'z salomatligini oshirish va muammolarni hal qilish uchun o'quvchilarga ko'z mashqlari va texnikalarini o'rgatish. Ushbu mashqlar ko'z qobiliyatini oshirishga yordam beradi.
5. **Zamonaviy texnologiyalarni qo'llash:** O'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalar, masalan, interaktiv dasturlar va simulyatsiyalar yordamida ko'z qobiliyatini oshirishda foydalanish. Bu texnologiyalar o'quvchilarni qiziqtirish va o'rganishni samarali qilishga yordam beradi.

Tahlil jarayonida quyidagi jihatlar e'tiborga olinadi:

1. **Anatomik tuzilma:** Ko'zning murakkab tuzilishi uning funksiyalarini to'g'ri tushunish uchun zarur. Anatomik qismlarning (masalan, qorachiq, retina, ko'z qovog'i) o'zaro aloqasi va ularning har biri qanday rol o'ynashi tushuntirilishi kerak. Bu bilim, o'quvchilarga ko'zning qanday ishlashini anglashda yordam beradi.

2. **Funksional mexanizmlar:** Ko'zning ishlash mexanizmlari (yorug'likni qabul qilish, tasvirlarni shakllantirish) haqida chuqur ma'lumot berish, o'quvchilarning ko'z funksiyalarini yaxshiroq tushunishlariga yordam beradi. Bu bilim ko'z salomatligi bo'yicha muammolarni aniqlashda foydali bo'ladi.

3. **Mashqlar va texnikalar:** Ko'z salomatligini saqlash uchun mashqlar o'quvchilarga amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishda muhimdir. Ko'zga qaratilgan mashqlar orqali ko'z qobiliyatini oshirish, stressni kamaytirish va ko'zning ishlashini yaxshilash mumkin.

4. **Zamonaviy texnologiyalar:** O'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, o'quvchilarni ko'z qobiliyatini oshirishda samarali bo'ladi. Interaktiv dasturlar va simulyatsiyalar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ta'lim jarayonini qiziqarli qiladi.

5. **O'qitish jarayonining samaradorligi:** O'quvchilarga ko'zning ishlashini va salomatligini o'rgatish jarayoni, agar metodlar to'g'ri tanlangan bo'lsa, samarali bo'ladi. Bu esa ko'z salomatligini saqlashda va muammolarni hal qilishda ularga yordam beradi.

Quyida ko'z shakli qurilishining asosiy qonuniyatlarini tahlil qilamiz. Avval aytib o'tganimizdek, ko'z sharsimon shaklga ega bo'ladi va ko'z chuqurligidan to'rtidan bir qismi chiqib turadi. Tasviriy san'atda rassom uchun oqsil parda bilan qoplangan ko'z soqqasining tashqi qismi va rangdor parda bilan qoplangan ko'z qorachig'ining bo'rtib chiqqan qismi, ko'z gavhari muhimdir. Ko'z olmasini qoplab turgan yuqori qovoqning bukilishi ko'z qorachig'ining turtib chiqqanligiga bog'liq, ya'ni yuqori qovoqning eng bukilgan joyi qorachiq o'rnatilgan joy bo'ladi: rasmda u nigoh yo'nalishini ko'rsatadi. Ko'z qorachig'i va rangdor pardalar turli nuqtalardan aniq ko'rsatilgan.

XULOSA

Ushbu maqolada ko'z ishlash bosqichlari va uni o'rgatish texnologiyalari chuqur o'rganildi. Ko'z, inson organizmining asosiy sezgi organlaridan biri bo'lib, uning salomatligi hayot sifatiga bevosita ta'sir qiladi. Maqolada ko'zning anatomik tuzilishi, uning funksional mexanizmlari va salomatlikni saqlash uchun zarur bo'lgan mashqlar ko'rsatib o'tildi. O'qitish jarayonida qo'llaniladigan zamonaviy texnologiyalar, jumladan interaktiv dasturlar va simulyatsiyalar o'quvchilarning qiziqishini oshirishga yordam beradi. Ushbu metodlar orqali o'quvchilar ko'zning ishlashini yanada yaxshiroq tushunishi va salomatlikni saqlashga oid muammolarni hal qilishda ko'nikmalarga ega bo'lishi mumkin. Umuman olganda, maqola ko'zning ishlashini o'rganishga qaratilgan muhim yondashuvlarni taqdim etadi, bu esa o'quvchilarning ko'z salomatligini yaxshilash va ko'z qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Kelajakda, ko'zni o'rganish va o'rgatishda yangi usul va texnologiyalarni qo'llash orqali ko'proq muvaffaqiyatga erishish mumkin.

ADABIYOTLAR :

1. B. Boymetov, Qalamtasvir. Darslik "Musiqqa" nashriyoti - 2006.
2. B. Tojiyev, Maxkamova "Qalamtasvir" TDPU-2015 yil
3. B. Tojiyev, X. Sultonov "Qalamtasvir" TDPU-2009
4. P. Thomas, A. Taylor, Drawing, London-2011.
5. B. Boymetov "Qalamtasvir" Pedagogika institutlari va universitetlari talabalari uchun o'quv qo'llanma. Toshkent, "Iqtisod-Moliya"-2010.

6. Alisher o'g, S. N. Z. (2024). O 'ZBEK XALQ NAQQOSHCHILIGIDA NAMOYON KOMPOZITSIYASINI TURLI USLUBLARDA BAJARISH ORQALI O'QUVCHILARDA BADIY-ESTETIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHDAGI TUTGAN O 'RNI. *World scientific research journal*, 24(1), 181-184.